

Elektronické hlasovanie kolektívnych orgánov v obchodných spoločnostiach

Michal Sokol¹

¹ Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva, Kováčska 26, 040 75 Košice, Slovenská republika. michal.sokol@student.upjs.sk

Grant: APVV-19-0424

Název grantu: Inovatívna obchodná spoločnosť: vnútrokorporátne premeny, digitálne výzvy a nástup umelej inteligencie

Oborové zamčrení: AG - Právni vedy

© GRANT Journal, MAGNANIMITAS Assn.

Abstrakt V predloženom príspevku sa autor zaoberá otázkou elektronického hlasovania kolektívnych orgánov obchodných spoločností v Slovenskej republike. Predmetnú problematiku skúma jednak v rovine súčasnej právnej úpravy (de lege lata), ale aj v rovine potenciálnych možností budúceho vývoja predmetnej oblasti (de lege ferenda). Autor zároveň analyzuje možné riziká, ktoré so sebou elektronické hlasovanie môže priniesť.

Kľúčové slová obchodná spoločnosť, elektronické hlasovanie, kolektívne orgány obchodných spoločností, digitalizácia

1. ÚVOD

Postupný technologický rozvoj rozšíril možnosti využívania digitálnych technológií v každodennom živote spoločnosti. Výnimkou z uvedeného nepredstavuje ani oblasť práva. Digitalizácia výrazným spôsobom ovplyvnila fungovanie tradične ponímaných právnych inštitútov a procesov, pričom výrazným spôsobom zasahuje aj do práva obchodných spoločností. Predmetom nášho záujmu v rámci predloženého príspevku je bližšia analýza a prezentácia konkrétnych parciálnych otázok súvisiacich s dištančným (elektronickým) výkonom práv spoločníkov, a to vo svetle realizácie rokovaní/zasadnutí a prijímania rozhodnutí kolektívnymi orgánmi kapitálových obchodných spoločností.

Úvodom je k skúmanej problematike nutné poukázať na Legislatívny zámer rekodifikácie práva obchodných spoločností, vypracovaný Pracovnou skupinou pre rekodifikáciu práva obchodných spoločností pod záštitou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý bol zverejnený začiatkom roka 2021 (ďalej len „Legislatívny zámer“).¹ Jedným zo základných pilierov rekodifikácie je v zmysle Legislatívneho zámeru digitalizácia a elektronizácia procesov v korporáčnom práve. V danom smere sa pracovná skupina zamerala na tri oblasti, a to (i) založenie obchodných spoločností prostredníctvom štandardizovaných formulárov, (ii) možnosť dištančného výkonu práv spoločníkov a (iii) financovanie spoločností prostredníctvom platforiem. Okrem zmienenej okruhu otázok pracovná skupina prezentovala významne progresívnu myšlienku implementácie umelej inteligencie v procese podnikateľského rozhodovania.^{2 3} Pre

doplnenie uvádzame, že v súvislosti s rozšírením využívania digitálnych nástrojov Legislatívny zámer reflektuje aj požiadavky stanovené smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1151 z 20.06.2019, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132, pokiaľ ide o používanie digitálnych nástrojov a postupov v rámci práva obchodných spoločností.

2. ÚPRAVA ELEKTRONICKÉHO HLASOVANIA DE LEGE LATA

Súčasná úroveň vývoja digitálnych technológií umožnila vytvorenie nových rámcov pre realizáciu množstva rozličných právnych úkonov bez potreby fyzickej ingerencie dotknutých subjektov. Bežnou súčasťou každodenného života sa stalo vytváranie online objednávok a uzatváranie kúpnych zmlúv prostredníctvom niekoľkých kliknutí myšou. Pri komplexnom zohľadnení predmetných skutočností je na mieste uvažovať aj o modernizácii korporáčného práva a umožniť širšie využívanie dostupných digitálnych nástrojov.⁴

V súvislosti s otázkou uskutočňovania zasadnutí a prijímania rozhodnutí jednotlivými orgánmi kapitálových obchodných spoločností možno z hľadiska právnej úpravy de lege lata rozlišovať medzi valným zhromaždením ako najvyšším orgánom a ďalšími orgánmi obchodných spoločností.

Jedným z najzákladnejších práv spoločníkov obchodných spoločností je právo podieľať sa na riadení obchodnej spoločnosti. Jeho pretavením v praktickej rovine je účasť spoločníka na rokovaní valného zhromaždenia. Je nutné poznamenať, že právo zúčastňovať sa na rokovaní valného zhromaždenia je priamo naviazané na samotný status spoločníka kapitálovej obchodnej spoločnosti. Je preto zrejmé, že valné zhromaždenie nepredstavuje orgán stálego, nemenného zloženia, ale jeho kompozícia závisí od fluktuácie spoločníkov v konkrétnej obchodnej spoločnosti.

Z relevantných ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo „ObZ“) vyplýva, že do pôsobnosti valného zhromaždenia patrí rozhodovanie o

¹ Dostupné na webovej adrese: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2020-627>

² Spracované podľa Legislatívneho zámeru rekodifikácie práva obchodných spoločností.

³ K otázke digitalizácie v práve obchodných spoločností pozri aj SOKOL, M. Vybrané aspekty digitalizácie v práve obchodných spoločností. In: SUCHOŽA, J., HUSÁR, J., HUČKOVÁ, R. (eds.).

Právo - obchod - ekonomika X. Zborník vedeckých prác Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. s. 196 a nasl. alebo SOKOL, M. Digitalizácia konania právnických osôb na príklade kapitálových obchodných spoločností. In: Košické dni súkromného práva : recenzovaný zborník vedeckých prác. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. s. 108 a nasl.

⁴ K modernizácii korporáčného práva pozri bližšie MRÁZOVÁ, Ž., DOLNÝ, J. Významné míľniky v oblasti európskeho práva obchodných spoločností po vstupe SR do EÚ. In: 15 rokov v Európskej únii: aktuálne otázky a súčasné výzvy : zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie. ŠafárikPress UPJŠ, 2019. s. 194 a nasl.

najdôležitejších otázkach života obchodnej spoločnosti. Právna úprava de lege lata však predpokladá osobnú účasť spoločníkov na rokovaní valného zhromaždenia s možnosťou zastupovania na základe plnomocenstva.⁵ V uvedenom kontexte však vyvstáva otázka, či predmetnú požiadavku možno vzhľadom na technologický vývoj považovať za relevantnú, alebo ide skôr o prežitok minulých časov.

Inými slovami, valné zhromaždenie sa po správnosti má uskutočňovať za fyzickej prítomnosti spoločníkov, prípadne ich zástupcov. Ako sme však uviedli, Legislatívny zámer počíta s vytvorením legislatívneho rámca, ktorý od predmetnej požiadavky upustí a bude umožňovať realizáciu rokovaní, ako aj samotné hlasovanie na valnom zhromaždení dištančne, s využitím elektronických prostriedkov.

Je nutné uviesť, že táto možnosť bola v našom právnom poriadku čiastočne zakotvená v súvislosti s pandémiou SARS-CoV-2, a to zákonom č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon o mimoriadnych opatreniach“).⁶ V zmysle ustanovenia § 5 zákona o mimoriadnych opatreniach platí, že kolektívne orgány právnických osôb, ktoré boli založené podľa predpisov občianskeho práva alebo obchodného práva, môžu využívať korešpondenčné hlasovanie, prípadne umožniť účasť ich členov na zasadnutí tohto orgánu za využitia elektronických prostriedkov, a to aj v tom prípade, ak daná možnosť nie je obsiahnutá vo vnútorných predpisoch danej právnickej osoby.^{7 8} Deklarovaná možnosť je však temporálne obmedzená, pretože sa vzťahuje iba na čas mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu.

Pre zachovanie komplexného pohľadu uvádzame, že ide o druh opatrenia, ktoré bolo implementované aj v iných krajinách.⁹

Na druhej strane, spomenutý spôsob účasti na valnom zhromaždení obchodnej spoločnosti nie je v podmienkach SR úplnou novinkou. Osobitná úprava, explicitne umožňujúca elektronickú účasť a hlasovanie akcionárov na valnom zhromaždení, je obsiahnutá v ustanovení § 190d ObZ,¹⁰ ktoré bolo do nášho právneho poriadku zavedené novelou¹¹ Obchodného zákonníka v roku 2009 a predstavuje implementáciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/36/ES z 11.07.2007 o výkone určitých práv akcionárov spoločností registrovaných na regulovanom trhu (ďalej len „smernica o výkone určitých práv akcionárov“).¹²

Ustanovenie § 190d ObZ umožňuje akcionárovi verejnej akciovkej spoločnosti zúčastniť sa a hlasovať na valnom zhromaždení prostredníctvom elektronických prostriedkov, ak je táto možnosť explicitne daná v stanovách.¹³

Zakomponovanie predmetných ustanovení (ako ustanovenia § 190d ObZ, tak aj ustanovenia § 5 zákona o mimoriadnych opatreniach) do

nášho právneho poriadku možno vnímať ako určitý počítačový krok pre realizáciu konečného cieľa úplnej možnosti využitia elektronických prostriedkov v rámci valného zhromaždenia stanoveného Legislatívnym zámerom, a to bez obmedzenia na núdzový stav alebo verejnú akciovú spoločnosť.

3. ELEKTRONICKÝ PRIEBEH ROKOVANIA A HLASOVANIA NA VALNOM ZHROMAŽDENÍ

V načrtnutých intenciách je dôležité zaoberať sa praktickou stránkou možnosti využitia elektronických prostriedkov pre účasť a hlasovanie na rokovaní valného zhromaždenia. Obchodný zákonník v ustanovení § 190d, ani ustanovenie § 5 zákona o mimoriadnych opatreniach nestanovujú a nevymedzujú, čo konkrétne sa považuje za elektronické prostriedky. V dôvodovej správe k zákonu o mimoriadnych opatreniach sa stroho konštatuje, že účelom je zabezpečiť možnosť kolektívnym orgánom právnických osôb prijímať rozhodnutia per rollam, a to s využitím už existujúcich štruktúr v zmysle ustanovenia § 190d ObZ.¹⁴

Podľa Hučkovej, v súvislosti s využívaním elektronických nástrojov a prostriedkov je dôležité aplikovať tzv. princíp technologickej neutrality, ktorý spočíva v prijatí právnej úpravy, ktorá je technologicky neutrálna, teda neobmedzuje sa na žiadnu konkrétnu technológiu.¹⁵ Inými slovami, zo strany zákonodarcu by nemalo dôjsť k restriktívnemu ponímaniu pojmov ako elektronické prostriedky, elektronické nástroje, prípadne elektronické technológie. Hučková v tomto smere dodáva, že predmetný cieľ je možné dosiahnuť najmä využívaním všeobecných formulácií ustanovení právnych predpisov s otvoreným významom.¹⁶

V zmysle vyššie načrtnutých myšlienok možno pozitívne hodnotiť prístup zákonodarcu, ktorý v ustanovení § 190d ObZ cielene nevymedzil konkrétne druhy elektronických prostriedkov, ktoré môžu byť pre realizáciu elektronického hlasovania využité. Dôvodová správa k zákonu č. 487/2009 Z. z., ktorým bolo do ObZ zakotvené ustanovenie § 190d, uvádza: „Ustanovenie nie je zámerne konkrétne pokiaľ ide o výber elektronických prostriedkov, ktorý bude môcť spoločnosť uskutočniť sama (rovnaako aj text smernice, pozri článok 8 úvodná veta odseku 1). Bližšie nie sú elektronické prostriedky špecifikované najmä z dôvodu neustáleho pokroku v oblasti informačných technológií.“¹⁷

Technologická neutralita zachovaná v predmetnom ustanovení vychádza zo smernice o výkone určitých práv akcionárov, v zmysle ktorej musia členské štáty zabezpečiť akúkoľvek formu účasti na valnom zhromaždení prostredníctvom elektronických prostriedkov, pričom exemplifikatívne uvádza, že môže ísť napríklad o prenos valného zhromaždenia v reálnom čase, obojsmernú komunikáciu v reálnom čase, ktorá akcionárom umožňuje osloviť valné zhromaždenie zo vzdialeného miesta alebo mechanizmus hlasovania, či už pred valným zhromaždením, alebo počas neho, bez potreby vymenovať splnomocnenca, ktorý je fyzicky prítomný na zhromaždení.¹⁸

Smernica o výkone určitých práv akcionárov však v danej súvislosti zakotvuje možnosť prijatia určitého druhu obmedzení, pričom tieto sa musia týkať zabezpečenia overenia totožnosti akcionárov a

⁵ Bližšie pozri ustanovenie § 126 ObZ alebo ustanovenie § 184 ods. 1 ObZ.

⁶ Dostupné na webovej adrese: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/62/20210521>

⁷ Ustanovenie § 5 ods. 1 zákona o mimoriadnych opatreniach.

⁸ K uvedenej otázke pozri aj CSACH, K., HAVEL, B., PALA, R., POSPIŠIL, B. Správa a riadenie obchodných spoločností počas pandémie COVID-19. Dostupné na webovej adrese: <https://www.legalis.sk/sk/clanky/sprava-a-riadenie-obchodnych-spolocnosti-pocas-pandemie-covid-19,c-8.html>

⁹ K rovnakej otázke v Poľsku pozri aj ŽABA, M. Vykonávanie hlasovacieho práva pri použití prostriedkov priamej diaľkovej komunikácie v najvyšších orgánoch poľských kapitálových spoločností a družstiev. In: SUCHOŽA, J., HUŠAR, J., HUČKOVÁ, R. (eds.). Právo - obchod - ekonomika X. Zborník vedeckých prác Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. s. 254 a nasl.

¹⁰ Bližšie pozri aj PATAKYOVÁ, M. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022. s. 868 - 869.

¹¹ Zákon č. 487/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹² Dostupné na webovej adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007L0036&from=SK>

¹³ Daná možnosť sa vzťahuje iba na verejnú akciovú spoločnosť, nie na ostatné formy obchodných spoločností.

¹⁴ Dôvodová správa k zákonu o mimoriadnych opatreniach dostupná na webovej adrese: <https://www.aspi.sk/products/lawText/7/276370/1/2/dovodova-sprava-c-lit276370sk-dovodova-sprava-k-zakonu-c-62-2020-zz-o-mimoriadnych-opatreniach-v-justicii-v-suvisllosti-s-covid-19>

¹⁵ HUČKOVÁ, R. Právo informačných a komunikačných technológií. In: HUČKOVÁ, R., TREŠČÁKOVÁ, D., RÓZENFELDOVÁ, L. (eds.). Právo informačných a komunikačných technológií. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020. s. 7.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Dôvodová správa k zákonu č. 487/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov dostupná na webovej adrese: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2009/487-2009-z-z.html>

¹⁸ Článok 8 ods. 1 smernice o výkone určitých práv akcionárov.

bezpečnosti samotnej elektronickej komunikácie. Dané obmedzenia môžu mať len taký rozsah, aký je potrebný na naplnenie vymedzeného účelu.¹⁹

Na základe uvedeného možno ustáliť, že právna úprava elektronickej účasti a hlasovania v rámci valného zhromaždenia nepredpokladá využitie konkrétnych elektronických prostriedkov. Ustanovenie § 190d ObZ uvádza, že v prípade, ak spoločnosť takýto postup umožní, výkon hlasovacieho práva musí byť podpísaný kvalifikovaným elektronickým podpisom a opatrený kvalifikovanou elektronickou časovou pečiatkou.

Je teda otázne, ako by realizácia takéhoto valného zhromaždenia mohla v praktickej rovine vyzerat'.²⁰ Ako sme už uviedli, právna úprava s cieľom zabezpečenia flexibility nešpecifikuje konkrétne elektronické prostriedky, či spôsob hlasovania valného zhromaždenia, avšak stanovuje iba minimálne požiadavky (napríklad obsahové náležitosti hlasovacieho lístka, potrebu kvalifikovaného elektronického podpisu a pod.). Vyriešenie predmetných otázok ponecháva na samotnú spoločnosť, ktorá by ich mala upraviť vo svojich stanovách.

V súčasnej dobe sa z dôvodu prebiehajúcej pandémie takmer všetky aktivity, akými sú rôzne stretnutia, konferencie či zasadnutia presunuli do online priestoru a realizovali sa prostredníctvom videokonferencií. V uvedenom kontexte sa nazdávame, že jedným zo spôsobov realizácie rokovania valného zhromaždenia je práve videokonferencia, teda prenos v reálnom čase, ktorý zároveň umožňuje jednotlivým akcionárom okamžite reagovať a vyjadriť sa k jednotlivým bodom rokovania.²¹ Pokiaľ ide o výkon hlasovacieho práva, máme za to, že spoločnosť môže vytvoriť hlasovací lístok v elektronickej podobe (hlasovací lístok musí spĺňať všetky náležitosti v zmysle § 190a ods. 3 ObZ) umožňujúcej jeho úpravu akcionárom (napr. formát .pdf s prípustnými úpravami), ktorý následne rozošle akcionárom na nimi určenú elektronickú adresu. Akcionári v rámci hlasovacieho lístka prejavia svoju vôľu a prostredníctvom nástrojov pre elektronické podpisovanie predmetný hlasovací lístok podpíšu technológiou umiestnenou na čipe občianskeho preukazu, pripoja kvalifikovanú časovú pečiatku a hlasovací lístok odošlú spoločnosti na ňou určenú elektronickú adresu. V zmysle ustanovenia § 190d ods. 7 ObZ platí, že spoločnosť musí prostredníctvom elektronických prostriedkov potvrdiť prijatie hlasovacieho lístka akcionárovi (konkrétny spôsob je vhodné upraviť v stanovách spoločnosti).

Pre doplnenie uvádzame, že obdobný spôsob priebehu hlasovania je podľa nášho názoru využiteľný aj v čase mimoriadnych situácií či núdzového stavu v iných formách obchodných spoločností s kolektívnymi orgánmi (ustanovenie § 5 zákona o mimoriadnych opatreniach).

Okrem uvedeného poukazujeme na ustanovenie § 66 ods. 8 ObZ, v zmysle ktorého spoločenská zmluva alebo stanovy môžu vo vzťahu k štatutárnym orgánom a dozornej rade určiť, že hlasovanie sa vykoná mimo zasadnutia orgánu písomnou formou alebo hlasovaním pomocou prostriedkov oznamovacej techniky.²² Inými slovami, predmetné ustanovenie umožňuje realizáciu zasadnutia a hlasovania štatutárných a kontrolných orgánov obchodnej spoločnosti na elektronickej báze, pričom bližšie podmienky nie sú

zákonom stanovené. Konkrétny spôsob a ďalšie podrobnosti tak bude ustanovovať spoločenská zmluva, prípadne stanovy.

Je otázne, ako v danom prípade postupovať vo vzťahu k overeniu totožnosti osoby zúčastňujúcej sa zasadnutia týchto orgánov. Na rozdiel od úpravy v ustanovení § 190d ObZ, zákon tu v súvislosti s hlasovaním explicitne neustanovuje požiadavku kvalifikovaného elektronického podpisu a kvalifikovanej časovej pečiatky. Aj v tejto súvislosti je preto vhodné, aby spoločenská zmluva, resp. stanovy spoločnosti v záujme ochrany svojich záujmov a záujmov jej spoločníkov/akcionárov ustanovila také podmienky, ktoré dostatočným spôsobom vylúčia možnosť vzniku akýchkoľvek rozporov.

4. MOŽNĚ PROBLEMATICKÉ OBLASTI

V súvislosti so skúmaním predmetnej problematiky sme sa pokúsili vyhľadať stanovy niekoľkých verejných akciových spoločností, v rámci ktorých sme skúmali prípustnosť realizácie valného zhromaždenia a zasadnutia iných orgánov spoločnosti s využitím elektronických prostriedkov.²³ Na základe dostupných informácií konštatujeme, že väčšina verejných akciových spoločností explicitne možnosť v zmysle ustanovenia § 190d ObZ (konanie valného zhromaždenia elektronicke) vylúčila. Naopak, zasadnutie a hlasovanie predstavenstva a dozornej rady využitím elektronických prostriedkov bolo takmer pravidelne zakotvené.

V danej súvislosti sa možno zamýšľať nad dôvodmi konštatovanej diskrepancie. Zastávame názor, že napriek skutočnosti, že zákon v súvislosti s elektronicou realizáciou valného zhromaždenia verejnej akciovej spoločnosti stanovuje v zásade len minimálne požiadavky, úprava elektronickej realizácie zasadnutia predstavenstva a dozornej rady je ešte benevolentnejšia.

Využívanie elektronických prostriedkov však so sebou prináša aj ďalšie problematické oblasti, ktoré v konečnom dôsledku môžu de facto znamenať nemožnosť zúčastniť sa hlasovania. V prvom rade, nepísaným predpokladom úspešnosti elektronických zasadnutí je určitá úroveň technickej zdatnosti každej dotknutej osoby. Inými slovami, napríklad v prípade starších osôb môže vzniknúť technologická bariéra, ktorá im bude prakticky znemožňovať zúčastňovať sa videokonferencií. Máme za to, že v danej súvislosti je vhodné vytvoriť v rámci obchodnej spoločnosti mechanizmy, ktoré budú predmetný nedostatok eliminovať – napríklad vytvorenie obrazových návodov či skúšobných zasadnutí.

Ďalšou oblasťou, s ktorou je nutné vopred počítať, sú technické problémy. V prípade výpadku elektrickej energie, internetu, či iných nepriaznivých situácií, môže dôjsť k znemožneniu dotknutej osobe prejavíť svoj názor a hlasovať. Opätovne uvádzame, že v predmetnej súvislosti je dôležité vytvoriť rámec pravidiel, ktoré budú dané situácie vhodným spôsobom riešiť. Ako prvé vhodné riešenie sa ponúka možnosť spoločnosti prerušiť elektronické zasadnutie na určitú dobu. V prípade, ak sa dotknutej osobe nepodarí ani v tomto časovom rozmedzí odstrániť technické problémy, možno počítať s možnosťou opätovnej realizácie elektronického zasadnutia v inom čase.

Okrem uvedeného je s elektronicou hlasovaním spojené riziko opomenutia hlasov niektorých spoločníkov/akcionárov spoločnosti. Môže tak dôjsť jednak z dôvodu, že dotknutá osoba svoj hlas síce odoslala, ale tento nebol spoločnosti riadne doručený. Ak spoločnosť využíva interné automatizované mechanizmy pre prijímanie, sčítavanie a analýzu hlasov, môže chýbať aj v

¹⁹ Článok 2 smernice o výkone určitých práv akcionárov.

²⁰ Pozri taktiež CSACH, K., HAVEL, B., PALA.R., POSPÍŠIL, B. Správa a riadenie obchodných spoločností počas pandémie COVID-19. Dostupné na webovej adrese: <https://www.leg.alis.sk/sk/clanky/sprava-a-riadenie-obchodnych-spolocnosti-pocas-pandemie-covid-19,c-8.html>

²¹ Podobne pozri ŽABA, M. Vykonávanie hlasovacieho práva pri použití prostriedkov priamej diaľkovej komunikácie v najvyšších orgánoch poľských kapitálových spoločností a družstiev. In: SUCHOŽA, J., HUŠÁR, J., HUČKOVÁ, R. (eds.). Právo - obchod - ekonomika X. Zborník vedeckých prác Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. s. 254 a nasl.

²² Ustanovenie § 66 ods. 8 ObZ.

²³ V uvedenej súvislosti sme skúmali stanovy ôsmych verejných akciových spoločností.

rámci tohto procesu. Prirodzene, ako prvé vhodné riešenie sa naskytá ustanovenie § 190d ods. 7 ObZ týkajúce sa verejnej akciovej spoločnosti, v zmysle ktorého je obchodná spoločnosť povinná prijať hlasu oznámiť tomu, kto hlasovanie vykonal.²⁴ Ani uvedená povinnosť (ktorá môže byť zakotvená aj v súvislosti s hlasovaním iných foriem obchodných spoločností) však úplne neeliminuje riziko „straty“ hlasu dotknutej osoby.

Je otázne, akým spôsobom predmetnú situáciu riešiť. Pokiaľ sa na uvedený nedostatok príde počas rokovania valného zhromaždenia, máme za to, že je vhodné ustanoviť možnosť opätovného hlasovania, a to či už vo vzťahu ku všetkým zúčastneným osobám, alebo len vo vzťahu ku konkrétnej osobe, v súvislosti s ktorou došlo k technickému problému. Ďalším riešením, najmä v prípade pretrvávajúcich technických problémov, by podľa nášho názoru mohlo byť aj realizácia opakovaného rokovania, resp. hlasovania valného zhromaždenia.

V daných súvislostiach sa však možno zamyslieť aj nad neplatnosťou uznesenia valného zhromaždenia. Akcionár, ktorého hlasovanie nebolo vzhľadom na technické problémy zohľadnené pri prijímaní konkrétneho uznesenia, by sa z uvedeného dôvodu mohol domáhať jeho neplatnosti. V tomto smere však máme za to, že ide o prostriedok ultima ratio, pretože existujú iné, miernejšie varianty, ako deklarovaný technický nedostatok riešiť. Navyše, v prípade, ak by sa dotknutá osoba obrátila na súd s požiadavkou o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, súd by mal podľa nášho názoru posudzovať, či postavenie danej osobe, resp. spôsob jej hlasovania by bol schopný reálne výsledok hlasovania ovplyvniť.

5. NÁVRHY DE LEGE FERENDA

Využitie elektronických prostriedkov pre realizáciu zasadnutia a hlasovania kolektívnych orgánov všetkých obchodných spoločností považujeme za plne zodpovedajúce požiadavkám 21. storočia. Z uvedeného dôvodu vnímame návrhy deklarované v Legislatívnom zámere za plne legitímne. Podľa nášho názoru je vhodné, aby ObZ upustil od explicitnej požiadavky osobnej účasti spoločníkov na valnom zhromaždení, a v súlade s princípom technologickej neutrality umožnil širšiu implementáciu elektronických prostriedkov v oblasti hlasovania orgánov obchodných spoločností.

V uvedených intenciách je možné inšpirovať sa právnymi poriadkami niektorých európskych štátov, ktoré explicitne umožňujú využitie dostupných digitálnych technológií. Ku príkladu možno poukázať na právnú úpravu Dánska,²⁵ v zmysle ktorej platí, že ak stanoví obchodnej spoločnosti neustanovujú inak, riadiaci orgán spoločnosti môže určiť, že okrem práva fyzickej účasti na valnom zhromaždení môže byť akcionárom (spoločníkom) udelené aj právo zúčastniť sa na valnom zhromaždení elektronicky, a to vrátane elektronického hlasovania, ktoré si nevyžaduje fyzickú účasť na valnom zhromaždení. Valné zhromaždenie môže mať aj hybridnú (kombinovanú formu) – kedy časť akcionárov (spoločníkov) je prítomná osobne a časť online. Riadiaci orgán obchodnej spoločnosti zároveň musí ustanoviť podmienky na elektronický systém (prostriedok), ktorý má byť použitý na realizáciu valného zhromaždenia. V oznámení o zvolaní valného zhromaždenia musí byť taktiež uvedené, ako sa akcionári (spoločníci) môžu zaregistrovať a pripojiť, ako aj to, kde je možné nájsť ďalšie bližšie informácie.

V súlade s princípom technologickej neutrality právná úprava Dánska ustanovuje, že elektronický systém, ktorý sa má použiť na

realizáciu valného zhromaždenia, musí byť spôsobilý splniť všetky požiadavky na priebeh valného zhromaždenia dané zákonom. Predmetný systém tak musí spĺňať požiadavku zabezpečenia práva účasti akcionára (spoločníka) na valnom zhromaždení, práva vyjadrovať sa ako aj práva hlasovať. Zároveň musí byť schopný spoľahlivo určiť, ktorí akcionári sa na valnom zhromaždení zúčastňujú, ako hlasovali ako aj výsledok hlasovania.

Obdobne možnosti využitia elektronických prostriedkov pri rokovaní a hlasovaní orgánov obchodných spoločností zakotvujú aj ďalšie právne úpravy, a to napríklad vo Veľkej Británii alebo v Luxembursku.

6. ZÁVER

V predloženom príspevku sme bližšie analyzovali problematiku možnosti využitia digitálnych technológií v procese rokovania a hlasovania orgánov obchodných spoločností. Z uvedených skutočností vyplýva, že právna úprava v SR je v danej otázke mierne nejednotná, nakoľko stanovuje rozličné podmienky v závislosti od orgánu obchodnej spoločnosti. Napriek uvedenému si dovoľujeme pozitívne hodnotiť snahy o modernizáciu dotknutých procesov prezentované v Legislatívnom zámere. Zároveň však poukazujeme na to, že zákonodarcu má jedinečnú príležitosť inšpirovať sa pri riešení podstatných otázok právnymi úpravami iných štátov (napríklad Dánska alebo Luxemburska), v rámci ktorých sú tieto možnosti prítomné už dlhšiu dobu.

Zastávame názor, že zákonodarcu by mal pristúpiť k riešeniu danej problematiky komplexne a vytvoriť jednotný, všeobecný právny rámec, ktorý by umožňoval upustenie od požiadavky fyzickej prítomnosti dotknutých osôb. Okrem uvedeného, zásadnou otázkou je v danom smere flexibilita právnej úpravy. Domnievame sa, že zákonodarcu by mal obchodným spoločnostiam umožniť bližšiu úpravu postupov pri elektronickom rokovaní a hlasovaní jej orgánov prostredníctvom interných dokumentov (napr. stanov). Obchodné spoločnosti tak získajú priestor pre nastavenie podmienok spôsobom, ktorý im najlepšie vyhovuje.

Z uvedeného dôvodu sme toho názoru, že právna úprava by mala predstavovať skôr súbor určitých princípov a požiadaviek, ktoré musia byť v každom prípade splnené, avšak na druhej strane, tieto by mali byť dostatočne všeobecné, aby nepôsobili príliš obmedzujúco. Ku príkladu možno uviesť už viackrát spomínanú otázku výberu konkrétneho elektronického prostriedku, ktorý má byť pri rokovaní a hlasovaní orgánov využitý. V tomto smere považujeme za vhodné, aby právna úprava (obdobne ako napríklad v Dánsku) stanovila minimálne požiadavky, ktoré musí konkrétny elektronický nástroj spĺňať, a nie určiť ho konkrétne a obmedzujúco. Inými slovami, zákonodarcu môže určiť, že dostupné technológie musia byť spôsobilé zabezpečiť určitý stupeň bezpečnosti, uchovanie priebehu rokovania a hlasovania, umožnenie prístupu všetkým spoločníkom či akcionárom a podobne, pričom voľba konkrétnej technológie bude ponechaná plne na vôľu obchodnej spoločnosti (pokiaľ zákonom definované požiadavky spĺňa).

Zdroje

1. SOKOL, M. Vybrané aspekty digitalizácie v práve obchodných spoločností. In: Právo - obchod - ekonomika: zborník vedeckých prác = Law - commerce - economy : collection of scientific works. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. ISBN 978-80-574-0035-6.
2. SOKOL, M. Digitalizácia konania právnických osôb na príklade kapitálových obchodných spoločností. In: Košické dni súkromného práva: recenzovaný zborník vedeckých prác.

²⁴ Ustanovenie § 190d ods. 7 ObZ.

²⁵ Bližšie pozri dánsky zákon o obchodných spoločnostiach, dostupný na webovej adrese https://danishbusinessauthority.dk/sites/default/files/danish_companies_act.pdf

- Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. ISBN 978-80-574-0024-0.
3. CSACH, K., HAVEL, B., PALA,R., POSPÍŠIL, B. Správa a riadenie obchodných spoločností počas pandémie COVID-19. Dostupné na webovej adrese: <https://www.legalis.sk/sk/clanky/sprava-a-riadenie-obchodnych-spolocnosti-pocas-pandemie-cov-id-19.c-8.html>
 4. ŽABA, M. Vykonávanie hlasovacieho práva pri použití prostriedkov priamej diaľkovej komunikácie v najvyšších orgánoch poľských kapitálových spoločností a družstiev. In: SUCHOŽA, J., HUSÁR, J., HUČKOVÁ, R. (eds.). Právo - obchod - ekonomika X. Zborník vedeckých prác Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021. ISBN 978-80-574-0035-6.
 5. HUČKOVÁ, R. Právo informačných a komunikačných technológií. In: HUČKOVÁ, R., TREŠČÁKOVÁ, D., RÓZENFELDOVÁ, L. (eds.): Právo informačných a komunikačných technológií. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020. ISBN 978-80-8152-910-8.
 6. MRÁZOVÁ, Ž., DOLNÝ, J. Významné míľniky v oblasti európskeho práva obchodných spoločností po vstupe SR do EÚ. In: 15 rokov v Európskej únii: aktuálne otázky a súčasné výzvy : zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie. ŠafárikPress UPJŠ, 2019. ISBN 9788081527968.
 7. PATAKYOVÁ, M. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-8232-018-6.